

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžk/19/2019
Identifikačné číslo spisu: 1018200008
Dátum vydania rozhodnutia: 26.05.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Trenčan
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1018200008.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný v právnej veci žalobcu (v konaní sťažovateľ): L. X., narodený X. L. XXXX, bytom M. XXX/X, B., zastúpeného: JUDr. Marián Jusko, advokát so sídlom Račí potok 3, Košice, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Prezídium Policajného zboru, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti oznámenia žalovaného zo 16. októbra 2017 č. PPZ-OKS2-347-007/2017 o výsledku prešetrenia sťažnosti, ako aj opatrení Prezídia Policajného zboru, Úradu hraničnej a cudzineckej polície, Riaditeľstva Hraničnej a cudzineckej polície Sobrance - odobratie bezpečnostnej previerky stupňa utajenia „Vyhradené“ pod č. PPZ-HCP-SO1-47-032/2016 zo dňa 30. mája 2016 a Výhodnotenie bezpečnostnej previerky I. stupňa č. p.: PPZ-HCP-SO1-128/2016 zo dňa 30. mája 2016, v konaní o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 27. februára 2019, č. k. 7S/131/2018-59, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť zamietla.

Účastníkom konania právo na náhradu trov kasačného konania nepriznáva.

Odôvodnenie

I. Administratívne konanie

1. Listom označeným ako „Odobratie bezpečnostnej previerky stupňa utajenia ‚Vyhradené‘ - zaslanie“, č. PPZ-HCP-SO1-47-032/2016, zo dňa 30.05.2016 (ďalej len „Odobratie“) oznámil riaditeľ Prezídia policajného zboru, Úradu hraničnej a cudzineckej polície, Riaditeľstva hraničnej a cudzineckej polície Sobrance žalobcovi, že svojím správaním nezaručuje, že zabezpečí ochranu utajovaných skutočností a v súčasnej dobe nespĺňa predpoklady na oprávnenie oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami stupňa utajenia „Vyhradené“ (v zmysle zákona č. 215/2004 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností <ďalej len „zákon č. 215/2004 Z.z.“>) v podmienkach riaditeľstva.

2. Prílohou listu bolo „Výhodnotenie bezpečnostnej previerky I. stupňa“ č. PPZ-HCP-SO1-128/2016 zo

dňa 30.05.2016 (ďalej len „Výhodnotenie“), podľa ktorého žalobca nesplnil predpoklady na vznik oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami v súlade s § 10 ods. 1 písm. a) až g) zákona č. 215/2004 Z.z. pre stupeň utajenia Vyhradené.

3. Žalobca podal dňa 19.06.2017 poštou „Sťažnosť na postup riaditeľa RHPC Sobrance pri odobratí bezpečnostných previerok stupňa ‚Vyhradené‘, postup počas šetrenia úniku služobných informácií a ich poskytnutia reportérke TV JOJ a porušovanie zásady rovnakého zaobchádzania a postup riešenia porušení zákona zo strany bývalých funkcionárov OHK PZ Ulič“, v ktorej uviedol, že bezpečnostná previerka mu bola odobratá neoprávnene a nebol zákonný dôvod uplatniť voči nemu ustanovenia § 8 písm. g), § 10 ods. 1 písm. f) zákona č. 215/2004 Z.z. Mal za to, že odmietnutím vyšetrenia (psychofyzologického overovania pravdivosti) neporušil žiadnu právnu normu či interný predpis. Ďalej poukázal na opakované porušovanie zásady rovnakého zaobchádzania zo strany riaditeľa Riaditeľstva hraničnej a cudzineckej polície Sobrance (ďalej len „RHCP“). Zdôraznil svoju ochotu podrobiť sa vyšetreniu na polygrafe.

4. Žalobcovi bol dňa 02.11.2017 doručený list žalovaného č. PPZ-OKS2-347-007-2017 zo dňa 16.10.2017 označený „Oznámenie výsledku prešetrenia sťažnosti“ (ďalej len „napadnuté oznámenie“). Žalovaný v ňom podľa § 20 ods. 1, ods. 2 zákona č. 9/2010 Z.z. o sťažnostiach (ďalej len „zákon o sťažnostiach“) uviedol, že sťažnosť bola po prešetrení vyhodnotená ako neopodstatnená a bolo zistené, že konaním riaditeľa RHCP Sobrance pri výkone bezpečnostnej previerky nedošlo k porušeniu práv a právom chránených záujmov žalobcu. Ako neopodstatnená bola vyhodnotená aj časť sťažnosti vo veci porušenia zásady rovnakého zaobchádzania.

II. Konanie na krajskom súde

5. Správnu žalobu, ktorou žalobca navrhoval zrušenie napadnutého oznámenia ako i Odobratia a Výhodnotenia, krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) odmietol uznesením č.k. 7S/131/2018-59 z 27.02.2019 ako neprípustnú s poukazom na § 98 ods. 1 písm. g), písm. d) Správneho súdneho poriadku (ďalej len „S.s.p.“).

6. V odôvodnení krajský súd uviedol, že napadnuté oznámenie nie je možné považovať za rozhodnutie ani za opatrenie, ktoré možno preskúmať v správnom súdnictve, pretože nemá za následok vznik, zmenu alebo zánik právneho vzťahu, ani nimi nemohli byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb priamo dotknuté. Podľa krajského súdu je riadne odôvodnené a žalobca ním bol informovaný o spôsobe vybavenia sťažnosti, ktoré vychádza zo zápisnice o prešetrení sťažnosti.

7. Vo vzťahu k Odobratiu a Výhodnoteniu krajský súd mal za to, že išlo o opatrenia v zmysle § 3 písm. c) S.s.p., ktorými mohli byť práva a právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby priamo dotknuté, avšak tieto opatrenia boli žalobcovi doručené dňa 30.05.2016, pričom žaloba bola odoslaná súdu e-mailom až dňa 02.01.2018, teda zjavne oneskorene.

III. Kasačná sťažnosť žalobcu, vyjadrenie žalovaného

A)

8. Proti napadnutému uzneseniu podal žalobca zastúpený advokátom včas kasačnú sťažnosť z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. f), písm. g), písm. j) S.s.p., teda tvrdil, že krajský súd porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces; rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci; a podanie (správna žaloba) bolo nezákonne odmietnuté.

9. Krajský súd podľa sťažovateľa nesprávne oddelil súvisiace správne akty (opatrenia), ktoré boli napadnuté žalobou, čo viedlo k odmietnutiu žaloby z dvoch dôvodov - pretože nie je v časti prípustná a v časti bola podaná oneskorene. Sťažovateľ mal za to, že od začiatku išlo o konanie vo veci služobného

pomeru v zmysle dvanástej časti zákona č. 73/1998 Z.z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície (ďalej len „zákon č. 73/1998 Z.z."), preto mu namiesto prípisu s prílohou malo byť doručené riadne rozhodnutie podľa § 241 tohto zákona s odôvodnením a poučením o možnosti podať opravný prostriedok. Namiesto toho mu bola doručená písomnosť, voči ktorej nemal iný prostriedok nápravy ako podanie sťažnosti, ktorou sa bránil a zároveň dodržal služobný postup. Sťažnosť je podľa sťažovateľa možné považovať za riadny opravný prostriedok a napadnuté oznámenie za rozhodnutie (opatrenie), ktorým boli jeho práva dotknuté.

10. Záver krajského súdu o neprípustnosti jeho prešetrenia sťažovateľ považoval za rozporný so zákonom. Poukázal na § 3 ods. 1 zákona o sťažnostiach, podľa ktorého sťažnosť je podanie fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorá sa domáha ochrany svojich práv alebo právom chránených záujmov, o ktorých sa domnieva, že boli porušené činnosťou alebo nečinnosťou orgánu verejnej správy, čo je aj prípad sťažovateľa. Keďže podľa § 18 zákona o sťažnostiach je sťažnosť vybavená oznámením o výsledku prešetrenia sťažnosti, je toto oznámenie potrebné považovať za opatrenie, ktoré má vplyv na práva sťažovateľa.

11. Sťažovateľ poukázal na § 7 písm. a/ S.s.p. a v kontexte toho ustanovenia uviedol, že osobitným predpisom, podľa ktorého pred podaním žaloby vyčerpal opravné prostriedky, bol zákon o sťažnostiach. Tvrdil, že nemal inú možnosť sa proti opatreniu brániť.

12. Porušenie práva na spravodlivý proces videl sťažovateľ v tom, že krajský súd sa v dôsledku nezákonného odmietnutia žaloby nezaoberal meritom veci, ktorá nebola riadne prejednaná.

13. Záverom sťažovateľ zhrnul, že mu boli v rozpore so zákonom odobraté previerky, ktoré sú podmienkou výkonu povolania, k čomu došlo len obyčajnou písomnosťou a nie rozhodnutím, pričom nemal inú možnosť ako podať sťažnosť, čím využil všetky opravné prostriedky. Jeho sťažnosť bola vyhodnotená ako neopodstatnená a napadnuté oznámenie, ktoré má vplyv na jeho práva, mu bolo doručené 02.11.2017. Podľa jeho názoru krajský súd nesprávne a mylne rozdelil žalobu a jeho podania, čím nezákonne rozhodol o jeho žalobe.

B)

14. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti navrhol jej zamietnutie.

IV. Právne názory kasačného súdu

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný preskúmal uznesenie krajského súdu v medziach sťažnostných bodov (§ 438 ods. 2, § 445 ods. 1 písm. c/, ods. 2 S.s.p.), pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 S.s.p.) a že ide o rozhodnutie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 a ods. 2 S.s.p.), vo veci v zmysle § 455 S.s.p. nenariadil pojednávanie a po neverejnej porade senátu jednomyselne dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je nedôvodná, preto ju podľa § 461 S.s.p. zamietol.

16. Sťažovateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci zo strany krajského súdu, čo podľa neho viedlo k nezákonnému odmietnutiu správnej žaloby a to v konečnom dôsledku k porušeniu práva na spravodlivý proces. Kasačný súd teda skúmal dôvodnosť týchto tvrdení.

17. Sťažovateľ nesúhlasil predovšetkým s tým, že krajský súd nevnímal prešetrenie sťažnosti a jej vybavenie napadnutým oznámením ako opravný prostriedok proti Odobratiu a Vyhodnoteniu. Kasačný súd však považuje právne posúdenie tejto otázky krajským súdom za presné. Na sťažnosť a konanie o nej nemožno pri súčasnej právnej úprave hľadieť ako na pokračovanie administratívneho podania či opravný prostriedok proti opatreniu orgánu verejnej správy, ale ako na samostatný nástroj administratívnej kontroly zákonnosti postupu (činnosti alebo nečinnosti) orgánov verejnej správy a odstraňovania kontrolou zistených nedostatkov.

18. Hoci v niektorých prípadoch podanie sťažnosti môže v konečnom dôsledku viesť k tomu, že príslušný orgán verejnej správy po zistení dôvodnosti sťažnosti pristúpi k takým opatreniam, ktoré vedú k ochrane práv (administratívneho) sťažovateľa, nejde o opravný prostriedok, na ktorého použitie by odkazoval zákon č. 73/1998 Zb. ako na nástroj preskúmania zákonnosti rozhodnutí, opatrení či iných postupov služobných orgánov. V skutkových okolnostiach súdnej veci samotným prešetrením a vybavením sťažnosti nedochádza ani k akémusi relevantnému potvrdeniu iného správneho aktu, a rovnako ani k jeho zmene či zrušeniu. Neukladajú sa ním nijaké povinnosti, nemenia a neodnímajú sa práva. Vybavením sťažnosti vo forme oznámenia sa v podstate mení len to, že sa zákonom predpokladaným spôsobom končí prešetrovanie sťažnosti, čo neznamená zásah do právneho postavenia sťažovateľa.

19. V súdnej veci bola podaná sťažnosť, ktorá bola žalovaným v zmysle zákona o sťažnostiach vybavená a napadnuté oznámenie obsahovalo aj stručné odôvodnenie. Keďže konanie o sťažnosti je samostatným nástrojom administratívnej kontroly verejnej správy, ktorý stojí mimo systému riadnych či mimoriadnych opravných prostriedkov proti rozhodnutiam orgánov verejnej správy, nemohlo sťažovateľovi vzniknúť z výsledkov vybavenia jeho sťažnosti oprávnenie obrátiť sa na správny súd so žalobou, keďže vybavením sťažnosti sa na jeho právnom postavení nič nezmenilo.

20. Kasačný súd v tejto veci poukazuje aj na svoje skoršie rozhodnutia sp. zn. 7Sžso/11/2010 (publikované pod č. 85 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 5/2012) a 3Sžo/12/2016, z ktorých vyplýva rovnaký záver, že písomné oznámenie správneho orgánu o vybavení sťažnosti nepodlieha súdnemu prieskumu a nie je rozhodnutím, ktoré možno preskúmať v správnom súdnictve, lebo nemá za následok vznik, zmenu alebo zánik právneho vzťahu a ani ňou nemohli byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb priamo dotknuté. Tento záver obstoí aj v procesnom prostredí S.s.p., hoci spomenuté rozhodnutia vznikli v konaniach podľa Občianskeho súdneho poriadku (zákon č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov platný a účinný do 30.06.2016).

21. Druhú časť odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu, týkajúcu sa zmeškania lehoty na podanie správnej žaloby proti Odobratiu a Výhodnoteniu v podstate sťažovateľ nenapadol nijakým ďalším argumentom okrem vyššie spomenutého tvrdenia o sťažnosti ako opravnom prostriedku proti Odobratiu.

22. V tejto súvislosti nie je relevantná ani úvaha sťažovateľa, že žalovaný mal byť povinný vydať rozhodnutie s poučením o možnosti odvolania, pretože v súdnej veci rozhodnutie vydané nebolo. Sťažovateľ naopak svoju správnu žalobu smeroval proti trom existujúcim listinám, avšak jeho žaloba bola z vyššie uvedených dôvodov neprípustná.

23. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 S.s.p. na základe princípu úspešnosti sťažovateľa, ktorá v konaní o kasačnej sťažnosti nenastala.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustný opravný prostriedok.